

Nytårsdag

Og når I beder, må I ikke være som hyklerne, der ynder at stå og bede i synagoger og på gadehjørner for at vise sig for mennesker. Sandelig siger jeg jer: De har fået deres løn. Men når du vil bede, så gå ind i dit kammer, og luk din dør, og bed til din fader, som er i det skjulte. Og din fader, som ser i det skjulte, skal lønne dig.

Når I beder, så lad ikke munden løbe, som hedningerne gør, fordi de tror, at de bønføres for deres mange ord. Dem må I ikke ligne. Jeres fader ved, hvad I trænger til, endnu før I beder ham om det.

Derfor skal I bede således:

Vor Fader, du som er i himlene!

Helliget blive dit navn,

komme dit rige,

ske din vilje

som i himlen således også på jorden;

giv os i dag vort daglige brød,

og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere,

og led os ikke ind i fristelse,

men fri os fra det onde.

For dit er Riget og magten og æren i evighed! Amen.

Matt. 6,5-13

Nyt år med barnekår

MOGENS G JENSEN

Tanken

Når vi går ind et nyt år, gør vi det med barnekår. Derfor lærer Jesus os at bede: 'Vor Fader'. Fadervor er ikke Jesu personlige bøn, selv om den er formuleret af Jesus. Men det er derimod en discipelbøn, hvor Jesus underviser sine disciple i, hvordan de bør bede. Jesu egen bøn finder vi derimod i fx hans ypperstepræstelige bøn i Joh. 17. Næsten alle elementer i Fadervor findes i jødisk litteratur og i jødiske bønner. I Fadervor beder vi om, at Guds vilje må ske – den bøn er et fortegn for al bøn og hindrer misbrug og egoistisk brug af bøn, hvor alt drejer sig om mig og mit. Ved at placere Fadervor her på nytårsdag, har de, som sammensatte anden tekstrække, tilkendegivet, at for en kristen må bøn altid omkranse et nyt år fra ende til anden.

Troen

'Og når I beder', sådan udtrykker Jesus, at det er normalt for en troende at bede. Ja, bøn er lige så naturlig som et menneskes åndedræt. Troen lever i og af bøn. En kristen kan slet ikke lade være med at bede. Og her tænker jeg ikke kun på den planlagte og velovervejede bøn, der hører til de planlagte andagtsstunder i en kristens liv, men jeg tænker også på de daglige små suk, en kristen helt naturligt opsender til sin far i Himlen.

Men Jesus advarer også imod misbrug af bønnen. Bøn kan misbruges til at sætte sig selv i scene. Bøn kan misbruges til at eksponere ens egen åndelighed: 'se, hvor åndelig og god jeg er'. Derfor 'må I ikke være som hyklerne, der ynder at stå og bede i synagoger og på gadehjørner for at vise sig for mennesker.' Nej, en kristen må leve med Gud som sit publikum. Gud, som i det skjulte ser dig, når du beder i det skjulte. Derfor er det ikke nødvendigvis mere åndeligt at insistere på højlydt og synligt at bede til bords, når man er på restaurant eller sidder ude på terrassen og spiser middag. Men der er en hårfin balance her, for det er jo på den anden side også et godt tegn at sende, at man viser sin afhængighed af Gud ved at bede bordbøn. Det handler mere om motiverne bag ens handling.

Der er en vis indadvendthed over bønnen. 'Men når du beder, så gå ind i dit kammer og bed til din fader, som er i det skjulte.' Med kammer mente Jesus måske husets forråds-kammer, som ofte var det eneste sted i huset, hvor der var en dør, og som var uden vinduer. Jesus opfordrer hermed alle sine disciple til at have et rum, hvor man kan søge Gud i det skjulte. Det kan være et fysisk sted, et rum eller en stol eller en bedepult. Det kan også være et sted, hvor man skaber et rum ved at tænde et lys eller lægger en åben Bibel frem. Men et rum, hvor du kan møde din Himmelske Far i det skjulte, har du brug for at have.

Jesus fortsætter sine advarsler imod misbrug af bønner. 'Når I beder, så lad ikke munden løbe, som hedningerne gør, fordi de tror, at de bønnes for deres mange ord.' Der er noget meget befriende i denne advarsel fra Jesus. Vi tænker let, at hvis jeg bestormer himlen med lange og inderlige bønner, så vil Gud nok bedre høre min bøn. Og så tænker vi, at vi må kaste os ud i endnu længere og mere indtrængende bønner for at blive hørt. Men en far kender sine børns behov. Derfor kan vi nøjes med at præsentere vores bøn i kort form. Gud kender jo allerede vore behov.

Selv om Fadervor ikke er Jesu personlige bøn, så er der noget fantastisk i, at vi, der er disciple i dag, kan bede med nøjagtig de samme ord, som Jesus lærte sine disciple dengang. I Fadervor får vi lov til i dag at gentage den bøn med den ordlyd, Jesus lærte sine disciple at bede. Martin Luther skriver i et brev til sin barber, at hvis Helligånden inspirer ham, når han beder Fadervor, så skal han standse op i sin bøn af Fadervor og dvæle ved denne ene bøn. Det kan nemlig også være misbrug af Fadervor tankeløst at gentage den som et liturgisk led, uden at tænke nærmere over hvad det er, man beder om.

I Fadervor beder vi til Gud, og de tre første bønner er du-bønner, som handler om Gud: 'Helliget blive dit navn, komme dit rige og ske din vilje som i himlen således også på jorden.' Helliget blive dit navn og ikke mit, herre. Komme dit rige, herre, og ikke mit eget lille rige. Og ske din vilje og ikke min, Herre.

Her i disse bønner træder vi selv og vore behov i baggrunden, og vi abdicerer fra tronen i vores liv og indsætter Gud som hovedperson. Vendingen 'Som i himlen således også på jorden', gælder for alle tre bønner og ikke kun for bønnerne 'Ske din vilje'.

Så kommer der fire vi-bønner. Som mennesker har vi brug for dagligt brød, dvs. alt fornødent til at leve vort liv. Vi beder om det daglige brød og ikke om brød nok til det næste år. Dernæst beder vi om tilgivelse. Den har vi nemlig lige så hårdt brug for som dagligt brød. Og endelig bønner om at Gud ikke vil lede os ind i fristelse. Gud frister ingen, siger Bibelen. Alligevel lærer Jesus os at bede om, at vi ikke bliver fristet af Djævelen til at falde fra troen. Men fri os fra de/ den onde.

Og så slutter bønnerne med en mægtig lovprisning af Gud: Hans er riget, magten og æren. En vældig trøsterig sætning. Gud beholder kontrollen, hvad der så end sker på denne jord.

Udfordringen

Har du tænkt på, at når du beder Fadervor, så beder du med Jesu egne

ord, nøjagtig med de ord, som han lærte sine disciple dengang?